

■ GOEDKOPE EUROPESE ARBEIDSKRACHTEN VOOR DE VOEDINGSSECTOR

Voor 15 euro per uur all-in krijgt u een “gekwalficeerde” werkkraft

We hadden het er al over op de pagina's van de Algemene Centrale in De Nieuwe Werker nr. 1 en nr. 4 van dit jaar. Buitenlandse (vaak illegale) Oost-Europese werknemers worden via duistere uitzendkantoortjes aan spotprijzen aangeboden aan bouwbedrijven in België, en Europa laat gewoon de deur open voor dit soort fraude.

Illegale praktijken in de vleessector

Maar het is niet alleen de bouwsector die te maken heeft met dit fenomeen. Het aanbieden van goedkope Europese arbeidskrachten bestond al langer in de voedingsnijverheid en meer bepaald in de sector van het vlees die in België zo'n 14.000 werknemers tewerk stelt in slachthuizen, uitbeenderijen, vers, charcuterie,... meestal familiale bedrijven, zonder syndicale traditie. Het 'zwartgeld-circuit' is hier vaak nog actief.

Met het openen van de grenzen naar Oost-Europa was de vleessector één van de eerste die hier gebruik of misbruik van maakte. Illegale circuits werden vanuit Nederland georganiseerd. Volgens **Freddy Quackelbeen, secretaris ABVV-Horval afdeling West-Vlaanderen** is dit inmiddels verminderd, maar nog zijn er veel, vooral Poolse, werknemers in deze bedrijven. Zij werken er soms met een Belgische arbeidsovereenkomst, soms via een Poolse onderaannemer en in dit geval is controle quasi onmogelijk.

Daarenboven krijgen de bedrijven ook zware concurrentie vanuit Duitsland, waar geen minimumloon bestaat in de sector en waar Roemeense of Bulgaarse werknemers werken aan 5 euro per uur. Dit is vooral in de uitbeenderij het geval. Sommige Belgische bedrijven verplaatsen een aantal werkzaamheden dan ook naar daar. Voor wie dat niet doet is de verleiding groot om in te gaan op aanbod van onderaannemers. Sinds vele jaren bestaat er voor hen een registratieprocedure maar recent onderzoek heeft aangetoond dat dit onvoldoende is. Een aantal van hen blijven erin slagen om gewerkte dagen om te zetten in economische werkloosheid wegens het ontbreken van een sluitende aanwezigheidscontrole. Daarom pleit het ABVV voor een strikte registratie van alle gepresterde uren en een terugkoppeling naar de diensten van de RVA. Het kan immers niet dat men via sociaal zekerheidsgeld de oneerlijke concurrentie met Duitsland moet aangaan.

Tevens onderstreept Freddy Quackelbeen dat een Europese aanpak meer dan nodig is. Het is ronduit schandalig dat men de grenzen opengooit en op geen enkel moment de sociale bescherming van alle Europese werknemers meegenomen heeft in het debat.

Gelukkig zijn er ook al enkele bedrijven die dit inzien en bereid zijn om samen oplossing te zoeken in het geplande overleg van de komende weken. Dit kan echter alleen wanneer er ook vanuit de kabinetten Werk en Sociale zaken voldoende steun komt waarbij ook het zwart Belgisch circuit wordt aangepakt.

Besparen op de kap van de werknemer

Alain Detemmerman, federaal secretaris ABVV-Horval is verontwaardigd: "Werkgevers worden met de dag inventiever als het er op aankomt winst te maken. Er bestaan geen remmingen meer. Werkgevers willen continu besparen op loonkosten. Zelfs in bedrijven waar het goed gaat zoals bij AB InBev wil de directie nóg besparen via de werknemers. Anderen willen ook profiteren van deze trend. Het gat in de markt wordt altijd opgevuld. Illegaal of niet. Want wat is interessanter voor een bedrijf dan iemand in te schakelen die goedkoop is, alle verantwoordelijkheid neemt en alle risico's draagt? Terbeschikkingstelling van aansprakelijkheid kan gewoonweg niet!"

De groene sectoren

Het aanbod van goedkope arbeidskrachten is nu ook overgewaaid naar de horeca en naar de "groene sectoren". Begin 2010 waren een aantal bonafide werkgevers niet gediend met deze situatie en kaarten het probleem aan bij de vakbond. Volgens Alain Detemmerman worden deze werkgevers op een vrij agressieve manier aangesproken om een beroep te doen op de diensten van buitenlandse "uitzendkantoren". Werknemers worden er aangeboden voor 15, 16 of 18 euro per uur, all-in! Het is in dat segment van de sector onmogelijk om werknemers tewerk te stellen aan die tarieven. De reële kostprijs voor dit soort werk is minimaal 25 euro.

Sector Onderhoud van parken en tuinen wordt het meest geïsoleerd

In de sector Onderhoud en aanleg van parken en tuinen werden, in vergelijking met de andere "groene sectoren" (land- en tuinbouw), de beste loon- arbeidsvoorwaarden onderhandeld. Het grote verschil tussen de sector van de tuinaanleg (PC 145.04) en de tuinbouwsector (PC 145) is dat de eerstgenoemde sector bij wet geen seizoenarbeiders mag

tewerkstellen. De tuinbouw kan dat wel en werkgevers in deze sector moeten voor seizoenarbeid bijna geen RSZ moet betalen, zodat dit voor hen een zeer goedkoop statuut is. In de sector tuinaanleg hebben ze dat voordeel niet, zodat de kostprijs van een uur werk daar een stuk hoger ligt. Werkgevers die een manier zoeken om de kostprijs te drukken zijn dan ook een makkelijk te verleiden prooi voor malafide Poolse ondernemingen.

Sluitende wetgeving rond uitzendwerk?

Er bestaat nochtans een sluitende Belgische en Europese wetgeving rond uitzendwerk, maar volgens Alain Detemmerman zal wetgeving alleen het probleem niet oplossen. Er is namelijk onvoldoende controle. Enkel een hoge pakkans en hoge boetes kunnen dit gedrag van de werkgevers stoppen.

Het verhaal van de champignonteelt in West-Vlaanderen

Een vergelijkbaar verhaal is dat van een champignonboer in West-Vlaanderen (= tuinbouwsector) waar wel seizoenarbeiders aan de slag mogen. Werkgevers kunnen er werknemers gedurende 65 dagen per jaar tewerkstellen in een speciaal statuut, betalen nauwelijks RSZ en ontsloegen er begin dit jaar alle vaste werknemers om ze te vervangen door seizoenwerknemers. Om het jaar rond te krijgen worden de seizoenarbeiders na 65 dagen eenvoudigweg vervangen door "nieuwe".

Het gevolg van deze zaak is dat er binnen het paritair comité twee zaken werden afgesproken:

- Er komt een **evaluatie van het statuut seizoenwerknemer**

tegen juni 2010 met een concreet voorstel aan de beleidsmakers om dit statuut aan te passen. Het ABVV wil minstens een drempel invoeren "in hoofde van de werkgever", een aantal activiteiten (subsectoren) dient zelf te worden uitgesloten van het systeem. Nu mogen de werkgevers het hele jaar door seizoenwerknemers aannemen. Momenteel is er enkel een beperking "in hoofde van de werknemer", nl. 65 dagen in de tuinbouwsector en 35 dagen in de landbouwsector.

- Er werd een **concreet voorstel**, gesteund door alle sociale partners, ingediend bij de bevoegde Ministers om in de champignonteelt nu al een grens voor de werkgever in te stellen.

De werknemer is het slachtoffer

- Buitenlandse werkkraften zijn vaak **illegaal tewerkgesteld en worden uitgebuit**.
- Buitenlandse werkkraften worden **zwaar onder de barema's in deze sectoren betaald**, de arbeidstijden worden niet gerespecteerd.
- Buitenlandse werkkraften bouwen door de tewerkstelling in precare contracten geen rechten op **in het sociaal zekerheidsstelsel van België**.
- Er gebeuren **zware arbeidsongevallen**, bij voorbeeld in de sector van de landbouw waar met grote en zware machines gewerkt wordt, dikwijls met dodelijke afloop. Door onvoldoende opleiding zijn de buitenlandse werkkraften een risico voor zichzelf en voor anderen.
- Het aspect **mensenhandel** is niet veraf. De situatie van deze buitenlandse werkkraften is vergelijkbaar met het verhaal van de Sikhs in de Limburgse fruitteelt waar ze in mensonwaardige omstandigheden gehuisvest waren.

Het zijn opnieuw de zwaksten die de rekening betalen.

Carrousel

Het bewijsstuk dat Horval in handen kreeg, gaat over een buitenlandse bedrijf dat opereert volgens Pools recht, wellicht zonder erkenning, waar je weinig informatie over vindt en dat op het randje van of in de illegaliteit werkt.

Polen is geen buurland. Grensoverschrijdende controle is nog niet voor morgen. Zelfs in België is de controle niet efficiënt. Veel van die bedrijfjes zijn niet te pakken of in geval van een juridische procedure bestaan ze niet meer op het ogenblik dat de gerechtelijke uitspraak komt. Ondertussen zijn ze een nieuw bedrijf gestart. Dit is de carrousel die men opzet. We hollen steeds achter de feiten aan.

In de groene sectoren bestaan vele kleine bedrijfjes met weinig werknemers en zonder syndicale vertegenwoordiging. Deze buitenlandse werknemers kennen de weg naar de vakbond niet en zijn moeilijk te bereiken.

Dringend actie nodig!

- De wetgever moet in eerste instantie via de inspectie onderzoeken waarover het juist gaat.
- In de komende maanden moeten zoveel mogelijk achterpoortjes die er bestaan gesloten worden om misbruiken te vermijden.

Informatiebrochures met alle nuttige info over de HORVAL sectoren zijn beschikbaar. Kijk op www.horval.be of vraag meer info bij je plaatselijke afdeling.